

İLK OSMANLI NÜFUS SAYIMI'NDA (1830) TAŞKÖPRÜ¹

Prof. Dr. Eyüp AKMAN²

Özet

Bu bildiri, Osmanlı döneminde ilk nüfus sayımı olan 1830 tarihli nüfus sayımı hakkında bilgi verilecek ve bu sayımda Taşköprü nüfusunun ne kadar olduğu üzerinde durulacaktır. 1830 yılında yapılan bu sayımda sadece erkekler kaydedilmiştir. O yıllarda fotoğraf olmadığı için her ferdin fiziki özellikleri, yaşı, mesleği, gittiği vilayetler isminin üzerine kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Bildirimizde, Taşköprü'nün her köyünün sadece nüfus sayısı verilecek, örnek olması açısından bir mahallesinin bütün nüfus bilgileri Latin alfabesine aktarılacaktır. Yer adı çalışanlara da bu bildirimizin katkı sağlayacağı bir gerçektir.

Anahtar kelimeler: Taşköprü, ilk nüfus sayımı, yer adları

Taşköprü in the First Ottoman Population Census (1830)

This paper provides information about the first census, dated 1830, in the Ottoman period and centers on the population of Taşköprü in this census. It was only the men that were registered in the census of 1830. In those years, when photography was unavailable, each individual's physical characteristics, age, profession, the name of provinces he had been to were written on the individual's name in red ink.

The paper gives only the population of each village of Taşköprü. Besides, in order to exemplify, the information regarding the entire population of a neighborhood will be translated into the Latin alphabet. The paper is more likely to contribute to those who study place names.

Key Words: Taşköprü, First Population Census, Place names

¹ Bu yazı, 10-12 Nisan 2017 tarihleri arasında düzenlenen Uluslararası Taşköprü Pompeiopolis Bilim Kültür Sanat Araştırmaları Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur.

² Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Osmanlı Devleti zamanında modern anlamda ilk nüfus sayımı 1246/1830 yılında yapılmıştır. Bu sayımda köy köy dolaşarak bütün erkekler kaydedilmiştir. Kaydedilen bu erkekler yaşlarına göre çeşitli adlar almışlardır. Mesela en küçükleri için “asgar”, sekiz ile on beş yaş arasındakiler için “sagîr”, on beş ile kırk yaş arasındakiler için “şabb-ı emred(sakalsız) tabirleri kullanılmıştır.³ Bu sayımın amacı orduya asker sağlamak için erkek nüfusu tespit etmektir. Bundan dolayı kadınlar sayılmamıştır. Kadınların dahil olduğu ilk nüfus sayımına 1881 yılında başlanmış ve bu sayım 1893 yılında tamamlanabilmiştir.⁴

Padişah emriyle yapılan 1830 sayımında sadece kişilerin yaşı yazılmamış aynı zamanda askerliğine bir etkisi olup olmadığını ölçebilmek için fiziki aksaklıkları (topal, çolak, kör vb.) da yazılmıştır. Askerliğe elverişli olanların isimlerinin üzerine kırmızı kalemle “mim” harfi konulmuştur. Böylelikle sayımın askerlikle ilgili olduğu gizlenmiş olmaktadır. Günümüzde “mimlemek veya mimlenmek” tabiri de buradan gelmektedir.

O yıllarda fotoğraf olmadığı için, kişilerin bazı özellikleri (uzun boylu, kara sakallı vb.)nüfus bilgileri içine yazılmıştır. Ayrıca kişilerin ölüm tarihi, askere gidiş tarihi, köyünü terk ediş tarihi vb. durumları kimlik bilgilerinin üzerine kaydedilmiştir.1830 yılından sonra yapılan (1832,1837,1840,1848)⁵ sayım defterlerinde, belirttiğimiz bu ilave bilgiler daha ayrıntılı olarak görülmektedir.

Nüfus defterleri, bir yörenin nüfus bilgilerini öğrenmenin yanı sıra şecere çıkarmak için de oldukça önemli kaynaklardır. Bu defterlerde geçen sülale adları, lakaplar, en sık kullanılan isimler üzerine de muhtelif çalışmalar yapılabilir. Yine bu defterlerde, insanların meslekleri, çalışmak amacıyla hangi ile ne zaman gittikleri yazmaktadır.⁶ Ayrıca yazıma giren kişilerin öğrenim durumlarının belirtilmesi de önem arz etmektedir.

Defterin başına, ilk hane olarak, köyün imamı yazılmaktadır.1830’lu yıllarda imamın konumu oldukça yüksekti.

Bu defterlerden o yıllardaki yer adlarını, idarî taksimatı -nerenin divan, nerenin köy, nerenin kaza olduğunu-da öğrenmekteyiz. ⁷

Biz burada Taşköprü’nün 1830 yılına ait nüfus defterini inceledik. İncelediğimiz defterin başında “Taşköprü, Araç, Yörükân- 1 Araç, Küre-yi Hadîd, Sırt ve Boyalı Kazaları”

³ Kemal Karpat, *Osmanlı Nüfusu 1830-1914*, İst. 2010, s.64

⁴ 1881 sayımı hakkında ayrıntılı bilgi almak için bkz. Fahri Maden, “Uzun Nüfus Sayımı (1881-1893)”,*II. Abdülhamit Dönemi*, İstanbul 2014, Tarihçi Kitabevi

⁵ 1848 tarihli defterler eksiktir. Her bölgenin 1848 tarihli defteri bulunmamaktadır. Taşköprü’nün de son nüfus defteri 1840’dır.

⁶ 1830 tarihli bu defterde açıklayıcı bilgiler çok azdır. 1840 tarihli defterde bilgiler daha ayrıntılıdır.

⁷ Bu giriş yazısında, daha evvel yayımladığımız “*Osmanlı Nüfus ve Temettuat Defterlerine Göre Oycalı Köyü (Araç) ve Bir Soy Kütüğü Denemesi*, Ankara 2013” adlı kitabımızdan yararlanılmıştır.

yazmaktadır. Bu kazalardan Küre-yi Hadîd günümüzde Eflani ilçesine bağlı bir köy iken diğerleri de Araç ilçesine bağlı köylerdir.

Defterde Taşköprü'deki hangi köyün/divanın ne kadar nüfusa sahip olduğunu tablo halinde verdik. Örnek olması amacıyla sadece bir mahallenin Debbâğhane 8, şimdiki adıyla Tabakhane mahallesinin nüfusunu ayrıntılı olarak inceledik.

1246/1830 Tarihli Defter
Defter-i Kazâ-yı Taşköprü
Mahalle-yi Debbâğhâne Der Kasaba-yı Taşköprü

[1]⁹Mahalle-yi mezbûr¹⁰ imamı **ZEVRAKÇIOĞLU** orta boylu kara sakallı Hafız Mustafa Efendi bin¹¹ Halil sinn¹² 30,oğlu Halil sinn 1

ALAYCIOĞLU orta boylu kara sakallı Hafız Ahmet bin Mehmet sinn 34,oğlu esseyit¹³ Mehmet sinn 12, diğer oğlu esseyit Mustafa sinn 11,diğer oğlu esseyit Mahmut sinn 8, diğer oğlu esseyit Halil sinn 5, diğer oğlu esseyit Hasan sinn 3

ALAYCIOĞLU Mustafa bin Mustafa sinn 6

HACITERZİOĞLU orta boylu kır sakallı esseyit El Hacc Hüseyin bin Mehmet sinn 58, [2]oğlu orta boylu kara sakallı esseyit Mehmet sinn 30, oğlu esseyit Mustafa sinn 8

HACIHASANOĞLU orta boylu ak sakallı El-hacc Ali bin Salih sinn 60, oğlu seyit İsmail sinn 8, diğer oğlu seyit Ahmet sinn 6

HACIHASANOĞLU orta boylu sarı sakallı esseyit Salih bin Mehmet sinn 30, oğlu seyit Mehmet sinn 10, diğer oğlu seyit Mustafa sinn 7, diğer oğlu esseyit Hasan sinn 5, diğer oğlu esseyit Hüseyin sinn 3

ŞEYHOĞLU¹⁴ orta boylu kır sakallı İbrahim bin Ahmet sinn 56

[3]**ŞAKOĞLU** orta boylu kara sakallı İsmail bin İsmail sinn 40, oğlu esseyit Hasan sinn (6 aylık)

ALİKADIOĞLU orta boylu kara sakallı imam esseyit İbrahim bin Mehmet sinn 40, oğlu orta boylu ter bıyıklı esseyit Hafız Mehmet sinn 18, diğer oğlu esseyit Hafız Mustafa sinn 14

⁸ Debbâğ, Arapça bir kelime olup, deri terbiye eden kimse demektir. Debbâğhane ise, deri terbiye edilen yer demektir. Bu isim günümüzde Tabakhane şeklini almıştır.

⁹Bu numaralar ilgili sayfanın satır sırasını göstermektedir.

¹⁰ Sözü geçen, demektir.

¹¹ Bin, oğlu demektir. Sondan başa doğru çevrilmelidir. Mustafa bin Halil demek, Halil oğlu Mustafa demektir.

¹² Sinn, yaşı demektir.

¹³O yıllarda vergiden muaf olmak için herkes bu unvanı kullanmıştır. Nüfus defterlerinde yer alan her seyit ve esseyit unvanına ihtiyatla yaklaşılmalıdır.

¹⁴ Bu sülalenin şimdiki soyadları *Çağlar ve Ülgen'dir*.

CİNAZOĞLU orta boylu kara sakallı Salih bin Mustafa sinn 34, oğlu Mustafa sinn 8, diğer oğlu Mehmet sinn 5

KARAIŞMAİLOĞLU uzun boylu sarı bıyıklı Hasan bin Süleyman sinn 30, [4]oğlu esseyit Süleyman sinn 4

AKKOCAOĞLU orta boylu ter bıyıklı İbrahim bin Ali sinn 20, karındaşı Hasan sinn 17

ALİYESİROĞLU orta boylu kara sakallı Mustafa bin İbrahim sinn 30, oğlu Hafız İbrahim sinn 14

HACIÖMEROĞLU¹⁵ uzun boylu kara bıyıklı Hasan bin Halil sinn 25,oğlu Mustafa sinn 2

HACIÖMEROĞLU uzun boylu sarı sakallı Abdullah bin Halil sinn 30,oğlu İbrahim sinn 13, oğlu Emin bin Halil sinn 12,karındaşı Ali sinn 6[5]merkum Abdullah'ın oğlu Halil bin Abdullah sinn 11

HACIÖMEROĞLU Hüseyin bin Mustafa sinn 7,karındaşı Mehmet sinn 5

TEKE VELİOĞLU Orta boylu kara sakallı Hasan bin Ahmet sinn 30, oğlu esseyit Halil sinn 8

TEKE VELİOĞLU esseyit Osman bin Mehmet sinn 1

MATRACIOĞLU uzun boylu sarı bıyıklı esseyit Hüseyin bin Salih sinn 26, oğlu esseyit Osman sinn 2

SARIKADIOĞLU orta boylu ak sakallı esseyit Hüseyin bin Halil sinn 56, oğlu orta boylu kara bıyıklı esseyit Halil sinn 30,[6]diğer oğlu esseyit Hamza sinn 12

BAKLAKOĞLU Orta boylu kır sakallı esseyit Mehmet bin Mustafa sinn 45, oğlu orta boylu kara bıyıklı eseyit Ahmet sinn 22,diğer oğlu esseyit Hasan sinn 12, diğer oğlu esseyit Salih sinn 8, diğer oğlu esseyit Mustafa sinn 5

ÇUBUKÇUOĞLU¹⁶ Uzunca boylu kara bıyıklı Mustafa bin Mehmet sinn 24, oğlu esseyit Reşit sinn 3

GÜLAZOĞLU orta boylu kara sakallı esseyit Mehmet bin Osman sinn 40

ŞAHBAZOĞLU orta boylu kır sakallı Halil bin Mustafa sinn 57

[7]**GÜLAZOĞLU** esseyit Osman bin Hasan sinn 10,merkum Halil'in oğlu İsmail sinn 5,diğer oğlu Hasan sinn 2

HANCIOĞLU orta boylu ak sakallı Mehmet bin İbrahim sinn 66, oğlu orta boylu kara sakallı esseyit İbrahim sinn 30

KUTUCUOĞLU¹⁷ orta boylu ak sakallı Ali bin Mustafa sinn 67, oğlu orta boylu ter bıyıklı Salih sinn 22

¹⁵ Şimdiki soyadları *Tunçer*'dir.

¹⁶ Şimdiki soyadları *Çubukçu*'dur.

KUTUCUOĞLU orta boylu sarı sakallı Mustafa bin Mehmet (**Meczup**), sinn 30, oğlu Mehmet sinn 14,[8]diğer oğlu Ömer sinn 1

MUSAOĞLU orta boylu ince bıyıklı esseyit Ahmet bin Mehmet sinn 23, karındaşı orta boylu ter bıyıklı esseyit Salih sinn 20

CİNAZOĞLU uzun boylu sarı bıyıklı Mehmet bin İsmail sinn 30, oğlu İsmail sinn 4, diğer oğlu Mustafa sinn 1

HACIOSMANOĞLU¹⁸ orta boylu kır sakallı esseyit Ali bin Hüseyin sinn 44,oğlu orta boylu ter bıyıklı Mustafa sinn 22, oğlu esseyit Osman sinn 2

EMİROSMANOĞLU uzun boylu sarı bıyıklı esseyit Ahmet bin Osman sinn 30, [9]oğlu esseyit Mehmet sinn 8, diğer oğlu esseyit Osman sinn 4,

KETHÜDAOĞLU¹⁹ orta boylu kara bıyıklı Emin bin Hüseyin sinn 30, oğlu Mahmut sinn 5

GÖCENOĞLU orta boylu kara sakallı Ali bin Ahmet sinn 30, oğlu Ahmet sinn 9, diğer oğlu Mustafa (**Topal**), sinn 7

KULAOĞLU orta boylu kara sakallı Hasan bin Hüseyin sinn 25, oğlu Mustafa sinn 6,diğer oğlu Mehmet sinn 2

MISIRLIOĞLU orta boylu ak sakallı El-hacc Abdullah bin Mustafa sinn 75, [10]oğlu uzun boylu kara sakallı Mehmet sinn 30,diğer oğlu orta boylu ter bıyıklı Hafız Ali sinn 22,Merkum Mehmet'in oğlu esseyit Mustafa sinn 7,

HAZİNEDAROĞLU orta boylu kara bıyıklı Hüseyin bin Süleyman sinn 30, oğlu esseyit Osman sinn 6,diğer oğlu esseyit Hasan sinn 2,

ÇAYLIOĞLU²⁰ Mustafa bin Osman sinn 1

AKBABAOĞLU²¹ orta boylu sarı bıyıklı Mustafa bin İsmail sinn 36

DERVİŞOĞLU orta boylu ak sakallı esseyit El-hacc Mehmet bin Mehmet sinn 70[11],oğlu uzun boylu kara bıyıklı esseyit Mehmet sinn 25

EMİROĞLU uzun boylu sarı bıyıklı esseyit Osman bin Ali sinn 30

ALAYCIOĞLU orta boylu kır sakallı İbrahim bin Salih sinn 55, oğlu Süleyman sinn 5, diğer oğlu Salih sinn 2

İBİKÇİOĞLU Ali bin Mehmet sinn 10

HACIHASANOĞLU uzun boylu sarı bıyıklı Ali bin Osman sinn 37, oğlu orta boylu ter bıyıklı Osman sinn 18, oğlu esseyit Ali sinn 1

¹⁷ Şimdiki soyadları *Doğueri*'dir.

¹⁸ Şimdiki soyadları *Emre/İşcan/Bozkurt/Aktan*'dir.

¹⁹ Şimdiki soyadları *Alut*'tur.

²⁰ Şimdiki soyadları *Çaylı*'dir.

²¹ Şimdiki soyadları *Tunçyürek*'tir.

[12]ÖMEROĞLU orta boylu ak sakallı Mustafa bin Abdullah sinn 55

AYGIROĞLU uzun boylu sarı sakallı Mehmet bin Salih sinn 33, oğlu Ahmet sinn 5

AYGIROĞLU uzun boylu sarı bıyıklı İbrahim bin Salih sinn 30, oğlu Halil sinn 6, diğer oğlu Mustafa sinn 3

AYGIROĞLU orta boylu ter bıyıklı Hafız Ali bin Salih sinn 18

MUSA ZAIMOĞLU²²orta boylu kır sakallı Musa bin Mehmet sinn 50, oğlu esseyit Mehmet sinn 12, diğer oğlu esseyit Ahmet sinn 8

BÖREKOSMANOĞLU²³ orta boylu kara sakallı esseyit Mehmet bin Salih sinn 34, [13]oğlu esseyit Salih sinn 14

HİDMETKÂRI mühtedi²⁴ orta boylu kara bıyıklı Ali bin Abdullah sinn 26

BOYABADLIOĞLU Hüseyin bin Abdullah sinn 12

BÖREKOĞLU uzun boylu sarı bıyıklı İbrahim bin Mehmet sinn 30, oğlu Hasan sinn 10

TOPALOĞLU Hasan bin Hüseyin sinn 6

ÇOBANOĞLU orta boylu ak sakallı Salih bin Mehmet sinn 65

HACIOSMANOĞLU²⁵ esseyit hafız Abdülhalim bin Mehmet sinn 14, karındaşı esseyit Mustafa sinn 10

[14]HACIOSMANOĞLU orta boylu ter bıyıklı Numan bin İbrahim sinn 22

SOFUOĞLU orta boylu kır sakallı Halil bin Abdullah sinn 56, oğlu orta boylu ter bıyıklı Mustafa sinn 25, diğer oğlu orta boylu ince bıyıklı Ali sinn 23, diğer oğlu Hafız Abdullah sinn 19, diğer oğlu İsmail sinn 8, merkum Mustafa'nın oğlu Süleyman sinn 1

PATDABANOĞLU²⁶ orta boylu sarı bıyıklı Ali bin Mehmet sinn 37, oğlu Salih sinn 4

[15]PATDABANOĞLU orta boylu kara sakallı Ahmet bin Mehmet(**Meczup**), sinn 40

KABAHASANOĞLU orta boylu kara sakallı Süleyman bin Hasan sinn 60,oğlu orta boylu kara bıyıklı Mustafa sinn 26

KABAHASANOĞLU orta boylu kır sakallı Mehmet bin Hasan sinn 50, oğlu esseyit Ali sinn 18

ÂŞIKOĞLU orta boylu sarı bıyıklı Mustafa bin Salih sinn 26, oğlu Salih sinn 1

ÖKÜZÜKÜÇÜKOĞLU orta boylu kır sakallı Halil bin Ahmet sinn 42, oğlu Hafız Salih sinn 14

²² Şimdiki soyadları *Yıldızhan/Aytekin/Günhan'dır.*

²³ Şimdiki soyadları *Börekoğlu'dur.*

²⁴ Sonradan Müslüman olan kişiye denir.

²⁵ Bu sülalenin şimdiki soyadları *Emre, İşcan, Bozkurt ve Aktan'dır.*

²⁶ Şimdiki soyadları *Öngün/Seven/Tekinel/Temel'dir.*

[16]ÇUBUKÇUOĞLU²⁷ orta boylu sarı sakallı Hüseyin bin Mehmet sinn 36, oğlu esseyit Mehmet sinn 11

ABDALOĞLU orta boylu kır sakallı Mehmet bin Hasan sinn 40,oğlu İsmail sinn 8

CÜCÜOĞLU orta boylu kara sakallı esseyit Emin bin Mustafa sinn 25, karındaşı orta boylu kumral sakallı esseyit Hasan sinn 30

YAZICIOĞU orta boylu kara sakallı Mustafa bin Abdullah sinn 24

CİNBAROĞLU uzun boylu sarı bıyıklı Hüseyin bin İsmail sinn 30, oğlu esseyit Ali sinn (2 aylık)

[17]HAMALOĞLU orta boylu kır sakallı Salih bin Mustafa sinn 56, oğlu orta boylu sarı bıyıklı esseyit Mehmet sinn 26,oğlu esseyit Mustafa sinn (2 aylık)

TİMURCUOĞLU²⁸ orta boylu ter bıyıklı Salih bin Osman sinn 23

YAYUCU HASANOĞLU orta boylu kara sakallı Mehmet bin Hasan sinn 24

MÜYALİOĞLU orta boylu ak sakallı Memiş bin Ali sinn 60

AVEREOĞLU orta boylu kara sakallı Süleyman bin Süleyman sinn 34

SOFRACIOĞLU²⁹ orta boylu kır sakallı esseyit Mustafa bin Osman(**Topal**), sinn 45, oğlu esseyit Salih sinn 14,[18]diğer oğlu esseyit Hüseyin sinn 13,

SOFRACIOĞLU orta boylu sarı sakallı esseyit Mehmet bin Osman sinn 30

SOFUOĞLU orta boylu kara sakallı Osman bin Mehmet sinn 34, oğlu esseyit Mehmet sinn 6

HACIESKİOĞLU orta boylu kara bıyıklı esseyit Süleyman bin Süleyman sinn 30, oğlu esseyit Hüseyin sinn 2

HAÇIESKİOĞLU esseyit Ahmet bin Süleyman sinn 12

HACIBASMACIOĞLU Hafız Abdulfettah bin Mustafa sinn 17

KÖPRÜLÜOĞLU orta boylu kır sakallı Mustafa bin Hasan sinn 45,(**Yek çeşm**)

[19]TEKE İMAMOĞLU orta boylu kır sakallı Osman bin İbrahim sinn 50,

ÇARIKLIOĞLU³⁰ orta boylu kır sakallı Mehmet bin Mehmet sinn 35,oğlu İsmail sinn 12, diğer oğlu İbrahim sinn 3

ABBASOĞLU orta boylu kara bıyıklı Mustafa bin Abbas sinn 30, oğlu Hüseyin sinn 10, diğer oğlu Ahmet sinn 4

HACIHASANOĞLU orta boylu ter bıyıklı Salih bin Abdurrahman sinn 22, (**yek çeşm**)

²⁷ Şimdiki soyadları *Çubukçu*'dur.

²⁸ Şimdiki soyadları *Örs*'dür.

²⁹ Şimdiki soyadları *Yarışır*'dır.

³⁰ Şimdiki soyadları *Çarıklı*'dır.

TERZİOĞLU uzun boylu sarı bıyıklı Ahmet bin İsmail sinn 25, (**yek çeşm**),oğlu İsmail sinn 1

[20]**TERZİOĞLU** orta boylu ter bıyıklı Mehmet bin İsmail sinn 22

LAZOĞLU orta boylu kara bıyıklı Mehmet bin Mustafa sinn 25

ÇAVUŞOĞLU orta boylu kır sakallı Eyüb bin Mehmet sinn 50, oğlu uzun boylu az sarı bıyıklı eyit Mustafa sinn 26, diğer oğlu esseyit Mehmet sinn 12 diğer oğlu esseyit Hüseyin sinn 5,diğer oğlu esseyit Ahmet sinn 3, merkum Mustafa'nın oğlu seyit Hasan sinn 2

ALAYCIOĞLU orta boylu kumral sakallı İsmail bin Mustafa sinn 60

[21]**ŞAHİNOĞLU** orta boylu kara sakallı El-hacc Mehmet bin Osman sinn 45, oğlu esseyit Hasan sinn 5

MANAVOĞLU Hasan bin Halil sinn 10

KÖMÜŞOĞLU Mehmet bin İbrahim sinn 12

KESKİNOĞLU orta boylu sarı bıyıklı Ahmet bin Mustafa sinn 35

GAZİOĞLU orta boylu ak sakallı Ali bin Abdullah(**Meczup**), sinn 60

BAKALOĞLU orta boylu ter bıyıklı esseyit Mustafa bin Ahmet sinn 22

Uzun boylu kara bıyıklı **Mühtedi** Hüseyin bin Abdullah sinn 30, oğlu Osman sinn 4

[22]**KARAALİOĞLU** orta boylu kara sakallı Halil bin Ali sinn 40

EMİRHÜSEYİNOĞLU şabb-ı emred esseyit Salih bin Mustafa sinn 13

EMİROSMANOĞLU orta boylu ter bıyıklı esseyit Ömer bin Mehmet sinn 19

ŞEYHOĞLU³¹ orta boylu kır sakallı Abdurrahman bin Ahmet sinn 50

KÜÇÜKOĞLU³² Abdullah bin Halil (**Topal**), sinn 12

KÖLEOĞLU uzun boylu kara bıyıklı Ali bin Mustafa sinn 27

İrâdeye muvâfık³³ : 82

İhtiyârân³⁴ : 32

Sagîrân³⁵ : 86

Alîl ve marîz³⁶ : 10

Cem'ân³⁷ :210

³¹ Şimdiki soyadları *Çağlar ve Ülgen*'dir.

³² Şimdiki soyadları *Küçükkoğlu*'dur.

³³ Askerliğe elverişli

³⁴ İhtiyarlar

³⁵ Küçük yaşta olanlar

³⁶ Sakat ve hasta olanlar

³⁷ Toplam

Mahalle/Divan/Karye adı	Erkek nüfusu
Debbağhane mah.	210
Pulcular mah.	117
Cami-i Kebir mah.	258
Harmancık mah.	153
Gizlice mah.	136
Tekye mah.	142
Kütük ma' Üstazlar mah.	125
Merkez nüfus:	1141
Tepedelik Divanı	130
Kızılcaviran karyesi	49
Çit Divanı	67
Karacakaya Divanı/ Hire Hasan karyesi	36
Kabakçı karyesi	92
Âlisaray Divanı	399
Yoğun Oluk Divanı	161
Boyundurcak Divanı	127
Yavunç Divanı	60
Garişşah Divanı	38
Bozemrud Divanı	16
Kirascık Divanı	157
Bayat Divanı	377
Bekdemir Divanı	125
Taşçılar Divanı	21
Dudaş Divanı	97
Beysibey Divanı	161
Kıran Divanı	81
Yazıköy Divanı	147
Hamitli karyesi	154
Şeyhler Divanı	28
Çay Divanı	142
Emirce Divanı	50
Aşağı Emirce	110
Badem Bekdemir Divanı	38
Bilviran Divanı/Divan-ı Vakıf Viran	89
Tokaş Divanı	26
Abdal Hasan Divanı	159
Sarı Kavak Divanı	140
Küçüksu Divanı	187

Serçimen	146
Ömerli Divanı	60
Ersil Divanı	130
Kuzyaka Divanı	168
Obrıcak Divanı	76
Dere Karağaç Divanı	45
İsa Deresi Divanı	22
Parmakçılar? Divanı	58
Virancık Divanı	118
Bük Karşı? Divanı	281
Yavuş Kuyucağı Divanı	128
Dağviran Divanı	206
Kapaklı Divanı	25
Gavraz Divanı	130
Arslanlı Divanı	25
Güney Divanı	123
Çiftlik Divanı	126
Şahinçatı Divanı	178
Kiraz Divanı	326
Toplam köy nüfusu:	5.834
Genel toplam	6.975

Nüfus defterinin sonundaki kayıta “Taşköprü kazasının kasaba ve kurasında mevcut bilcümle ehli İslâmın aded-i nüfusları “6975” yazmaktadır.

Tablodan anlaşıldığına göre o yıllarda Taşköprü 7 mahalle ile 49 divandan oluşmaktadır. Oysa Taşköprü'nün köy sayısı fazla olmalıdır. Burada iki ihtimal akla geliyor: Birincisi, bütün köyler yazıma dahil edilmemiştir. İkincisi ise üç beş köyün divan adı altında ele alındığıdır. Bunlardan ikincisi daha mantılı görülmektedir.

Sonuç:

Bu araştırmamızla, Taşköprü'nün 1830 yılı itibariyle köy ve mahallelerinin nüfusunu 6975 kişi olarak saptamış olduk. Bu nüfusa kadınları da eklersek, basit bir tahminle nüfusu iki ile çarparak, 1830 yılında toplam Taşköprü nüfusunun yaklaşık 14.000 olduğunu söyleyebiliriz.

Bu çalışmayla, bir mahalleyi temel alarak, soyadı kanunundan evvelki sülale adlarının kanundan sonra hangi soyada dönüştüğünü tespit ettik. Daha ayrıntılı bir incelemeyle bütün Taşköprü'nün eski sülale adları tespit edilerek bunların günümüzde hangi soyadı aldıkları bulunabilir.

Çalışmamızın neticesinde 1830 yılı itibariyle Taşköprü yer adları üzerinde de durmuş olduk. Günümüzde bu yer adlarının bazıları aynen devam ederken bazılarında ise değişmeler olmuştur. Geçmişten günümüze Taşköprü yer adları üzerine de ayrı bir çalışma yapılabilir.

Bizim çalışmamız sadece 1830 nüfus sayımı ile ilgili olduğu için, Taşköprü'nün takip edilebilen yıllardan günümüze kadar ki nüfusu üzerinde durulmamıştır. Bu da ayrı bir araştırmanın konusu olabilir.

Kaynaklar

AKMAN, Eyüp. Osmanlı Nüfus ve Temettuat Defterlerine Göre Oycalı Köyü (Araç) ve Bir Soy Kütüğü Denemesi, Ankara 2013

BOA. NFS.d.00821 (1246 Tarihli Nüfus Defteri)

KARAL, Enver Ziya. Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831, Ankara 1997

KARPAT, Kemal, H. Osmanlı Nüfusu 1830-1914, İstanbul, 2010

MADEN, Fahri. "Uzun Nüfus sayımı (1881-1893)",II. Abdülhamit Dönemi, İstanbul 2014, Tarihçi Kitabevi

